

Poština plačana
v gotovini

NAŠA ZVEZDA

LETO 1933-1934

DECEMBER

LETNIK III. ŠTEV. 4

»Naša Zvezda«, dijaški kongregacijski list, III. letnik. V šol. letu 1933/34 bo izšel v desetih številkah vsakega 15. dne v mesecu. Naročnina za dijake 18 Din, za nedijake 25 Din. Posamezna številka 3 Din. Za Avstrijo 3 šil., za Italijo 7 lir.

Založnik in izdajatelj: Vodstvo dijaških marijanskih kongregacij v lavantinski in ljubljanski škofiji. Za založništvo in uredništvo odgovarja dr. Jože Pogačnik.

Uredništvo: Rokopise pošiljajte dr. Jožetu Pogačniku, Ljubljana, Kolezijska 1 ali dr. Ignaciju Lenčku, Št. Vid nad Ljubljano, zavodi.

Uprava: Ljubljana, Križanke — Napoleonov trg 1 — Ček. nak. 16.098.

Tisk in klišeeji Jugoslovanske tiskarne v Ljubljani (K. Čeč).

Vsebina 4. štev.:

Zaupanje še kljub temu (Slapar Pavel). — O božiču (pesem, Jože Thaler). — Epistola (brat kongreganist). — Božična skrivnost (Lojze Jože Zabkar). — Božična pesem (po dolenski narodni Lojze J. Zabkar). — Ljubi Jezus, dobro jutro. — Ljubi Jezus, lahko noč (pesmi). — Naša liturgična dolžnost (J. Š.). — Gloria in excelsis Deo (pesem, Zdenka). — Človek ob jaselcah. (Osnutek božičnega misterija, Joža Lovrenčič.) — Socialna zrna. — Kongregac. Obzornik. — Na platnicah: Naš praznik. — Prejeli smo v oceno.

Naš praznik

Osmi december je zopet za nami. To je naš največji dan: praznujemo, pokažemo katoliški javnosti svoj napredek in sejemo vanjo svoje ideale. Uspehov in rasti ni mogoče meriti in nam tudi ni do tega. Pa vendar se ponižno zavedamo, da hodimo veliko in pravo pot in da zvene vsa katoliška srea z nami in mnogo upajo po Bogu od nas.

Naš praznik je prešel v molitvi in verski manifestaciji. Po cerkvah so nam najvišji cerkveni predstavniki lomili kruh božjega nauka — to je veljalo nam, bile so smernice za naše notranje življenje, zato jih ne izdamo. Po dvoranh smo se predstavili javnosti, ki za nas tudi mnogo žrtvuje, in ji povedali, kaj smo: radikalni katoličani, borec Kristusa Kralja, otroci v vzgojni šoli naše Matere, pokorni sinovi očeta vsega krščanstva papeža, njegovi učenci zlasti v socialnih vprašanjih in delu za katoliško akcijo. V igrah smo pokazali smisel za novo krščansko igro, za misterij.

Tako smo v vsem sodobni in upamo, da stopamo v istem koraku s katoliško mladino na Poljskem, v Belgiji, na Francoskem, v Španiji in Ameriki, in da smo zvesta deca svojega katoliškega naroda.

Acies ordinata, sveti borec, zdaj neumorno dalje in v višine! Na široko in na globoko! Bogu in zgodovini bomo odgovarjali, ali smo ali nismo, za kar smo poslani po načrtih Previdnega.

III. letnik

1933-34

4. števil.

Zaupanje še kljub temu!

V prejšnjih časih, ko industrija s tovarnami in dimniki še ni prevzela vsega človeka, ko je še v vseh deželah v pretežni večini prevladoval kmetijski stan in ko so bili tudi meščani še v tako tesnem stiku s kmeti, da se je vsa dežela z mestom vred lahko imenovala kmetško, je bilo pri naših ljudeh razmerje do Boga veliko lepše, plemenitejše in veliko bolj osrečujoče.

Tudi življenje človeka je bilo takrat srečnejše in danes si velika večina ljudi spet želi tistih časov. Toda prišla je nad Evropo industrija in je zasušila vsega človeka. Zasekala je v modernega človeka globoko rano, ki je razdejala njegovo vsakdanje življenje, njegovo dušo in njegovo vero. Na njenih posledicah trpi danes vsa Evropa in bo morda na tem tudi izhiral...

Oči večine so se uprle v napredek tehnike in njene pridobitve. Odvrnil se je človek od tesnega sožitja z naravo in se zaprl v tovarne. Od takrat sta se pojavila v Evropi dva nova obraza, dva nova človeka, od katerih se eden imenuje kapitalist, drugi pa proletarec.

Kapitalistu je šlo samo za dobiček. In ker mu je bila vera pri njegovem delu v napotje, jo je odložil. Ni se oziral več ne na poštenost ne na vero. Dobiček, imetje in oblast so postali kapitalistu vera in morala. Zadušil je v sebi vso dušo in usmeril svoje življenje samo še v to, da bi na tem svetu postavil sebi raj, pa če treba tudi s krivico, hudobijo in goljufijo. Razdril je blagovest Kristusovega nauka o enakosti vseh ljudi pred Bogom. Podrl je ograje božjih zapovedi in se odpovedal odrešenju po katoliški Cerkvi in Kristusu.

Tudi za svojega delavca ni vprašal, kako je z njegovo vero. Zahteval je od njega samo pokornosti in dela njegovih rok. Vero je smatral za sredstvo, ki ga bo obvarovalo nevarnosti, da bi mu delavec ne povrnil krivic z enako mero. Zato vere ni naravnost podiral.

Toda tudi delavec je vedno bolj izgubljal stike z vero, Cerkvijo in Bogom. V tovarni je mehanično stregel strojem in njegova duša je postajala vedno bolj suha in mrzla. Nič več ni mogel slediti stopinjam božje previdnosti in modrosti v naravi, ker se ji je odtujil. Skrb za obstanek in vsakdanji kruh ga je vsega prevzela, da je pri tem pozabil na skrb za svojo osamljeno in zapuščeno dušo. Zato se je tudi delavec dostikrat prostovoljno odpovedal odrešenju po katoliški Cerkvi in Kristusu.

Kapitalist in proletarec, oba sta nazadnje po čisto različnih potih prišla do istega cilja. Oba sta zavrгла najbolj osrečujočo zavest Kristusovega evangelija o enakosti vseh ljudi pred Bogom. Oba sta se odpovedala odrešenju po Kristusu in Cerkvi. V vseh modernih, kapitalistično urejenih družbah danes Cerkev z vsemi sredstvi zapostavljajo in odrivajo od vsakega vpliva na javno

življenje, češ, da je nepotrebna. A na isti način se v boljševistični Rusiji podira vse, kar je božjega, in vse, kar je verskega, češ, da je nepotrebno.

Vprašujemo: Ali je zdaj na svetu bolje? Vsi vemo, da so oči vseh mislečih polne groze in strahu za bodočnost. Ker se je človek odvrnil od Boga in ker je njegove zapovedi izrinil iz življenja, je bil ogoljufan za vse upanje, še za tisto, kar je mislil, da bo s svojim delom dosegel. Spet bo moral uvideti, da je za vsako človeško delo, pa naj bo še tako ponosno in natančno preračunano, potreben božji blagoslov. Drugače ne prinaša koristi. In spet bo moral uvideti, da je za vse, kar se dobrega zgodi na svetu, dolžan biti Bogu hvaležen, ker je vse v prvi vrsti uspeh božjega blagoslova in ne njegovega truda. Kako dobro nam pričajo o tem vsi današnji krčeviti poskusi, rešiti Evropo pred propadom. Ker se vsak poskus že vnaprej začne z izključitvijo vsega božjega in verskega, zato je tudi vse delo že vnaprej jalovo. Razvoj dogodkov nam to samo še potrjuje.

Pa čim bolj so katoličani osamljeni, čim manj so upoštevani, tem bolj se v njihovih srcih pogloblja seme krščanstva. Lahko rečemo, da je danes krščanstvo v srcih kristjanov veliko globlje in veliko bolj doživeto, kakor je bilo pred vojsko. Danes ne gre za zunanjo pripadnost ali za postulat javnega mnenja, ampak gre za globoko duhovno jasnost, ki jo človekovo srce išče v krščanstvu. Kdor pa je enkrat to doživel, ta je v življenju pridobljen in ni je ideologije, ki bi ga še mogla zapeljati. Ljudje so nehali iskati v Cerkvi kulturnih stvaritev, na kar so se stare apologetike tako rade sklicevale, da so zagovarjale krščanstvo, ampak jim gre predvsem za etično religiozno rešitev človekovega individualnega in socialnega življenja. In ker tudi prav v tem pogledu Cerkev razpolaga z vso pramočjo božjih nadnaravnih virov, zato postaja v zbežanosti današnjih problemov vedno bolj moderna.

Intergenca je bila v prvi in končni vrsti kriva, da je prišlo do sedanjih prilik. Korenina ni socialna krivica, ampak intelektualni odpad evropskega človeka od Boga. Socialna krivica je posledica intelektualnega odpada od Boga in obrnitve k popolnoma tostranskemu pojmovanju življenja. Grehi prednikov se neredkokrat kaznujejo v naslednikih. Današnja inteligenca nosi v marsičem kazen svojih brezbožnih prednikov in ni najmanjša kazen ravno velika brezposelnost, ki je začela mučiti mlade intelektualce.

Intergenca bo morala popraviti, kar so stari zagrešili. Vrniti bo morala ljudem vero in Boga. Vse drugo so fraze o prenovitvi Evrope. In ker je današnja mladina boljša kot nauki prednikov, zato nam je preko krize današnje Evrope pričakovati vzpostavitev reda in pravičnosti. Takrat se bosta v veselem objemu spet našla človek in Cerkev.

Slapar Pavel

O božiču

*Mir razlit je po planjavi,
vsaka misel sniva.
Med gorami, med zvezdami
Dete — Bog počiva.*

*On, ki dih je dal naravi,
Tebi dušo večno,
On, ki tok je meril Savi:
pot daj tebi srečno,
da bi k Bogu vsi hodili
in nekoč v nebo spet
srečno se vrnili.*

*Glej, iz mraka spet pozvanja:
Dete je rojeno!
To resnica je, ne sanja:
svetu je odpuščeno.*

*Kristus, vlada naša srca:
s haljo sveto svojo
deco vse zemlje ogrni
pa še dušo mojo...*

Jože Thaler

Bachlechner: Sveta Mati

Sveta noč, blažena noč
prišla je nam pomoč.
Dete božje v jasliah leži,
grešni zemini radost deli,
rojen je Rešenik!

Epistola

Brat, sestra!

Tako sem zapisal pred kratkim sošolki v spominsko knjigo:

Svet je smrad in gori od grehov. Povsod gnusoba in razdejanje. Vse najlepše kamrice pa so zaklenjene z zlatimi ključi, tako da ni mogoče odgrniti rdeče zavese in priti do belega dne. Zato pa se moramo pripravljati vsi — tudi Ti! — na tisti véliki dan, ko bo prišel brat Jezus blagoslavljal svet.

Ko sem premišljal te besede, sem čutil potrebo, da bi jih tudi Vama, brat in sestra, položil na srce.

V adventu smo. Nestrpno pričakujemo Njega, ki je naša rešitev. Toda: ali bo z veseljem prišel na svet? Kaj se nò bo žalostil, ko bo prihajal samo k nekaterim in ne k vsem? Ozri se okrog! Kaj se Ti ne trga srce, ko vidiš, kako malomarno gredo nekateri preko verskih stvari, kako hladno-krvno vračajo spovedne listke, rekoč: »Ne pojdem!« — Ali pa Ti je že padlo kdaj v glavo, da je mogoče ravno med temi dokaj lepim src, toda nimajo nikogar, da bi jih poučil in navdušil?

Brat, sestra! Tudi k tem bi Kristus rad prišel. Ali bi mu ne hotel in hotela Ti pripraviti potu do njih?

Premisli in pojdi na delo!

Brat kongreganist

Božična skrivnost

(Misli ob jaselcah.)

Et Verbum caro factum est.

In Beseda je meso postala in med nami prebivala! Edinorojeni Sin nebeškega Očeta se je sklonil pod klicem vsepremagujoče Ljubezni, ki nas je od vekomaj ljubila, in je postal človek, kakor smo mi z dušo in telesom, rojen iz matere, enak med enakimi, brat med brati, otrok med otroki. Mi in On smo iz enega rodu in zato je On naš brat in zastopnik pri Očetu v nebesih!

Ali je to mogoče?

Kakor topla pravljica se nam zdi.

In vendar je vseh resnic največja resnica!

Božična skrivnost, betlehemske čudeže je nadsvetovni dogodek. V umazanem ovčjem hlevu, v jasliah, kakor da bi bil dan v hrano brezumnim živalim, v mrzli zimski noči, daleč od ljudi in mestnega vrvenja, v samotni se je rodil Sin božji. Stala sta mu ob strani samo njegova, od vekov izbrana Mati Marija in Jožef, ki je veroval, da je dete, zavito v revne cunje, božje Dete, sam Bog, Odrešenik Izraelov!

Božična skrivnost — Deus homo factus est!

Betlehemska skrivnost!

Stegnimo drobne roke k drobnemu Detetu v jasliah in ga prosimo v toplem objemu: Večni in Veliki. Vsemogočni, usmiljeni Bog! Dete, ki si bilo od vekomaj rojeno iz Očeta, kako je vendar mogoče, da Te je od večnosti Tvoja neskončna ljubezen silila, da si stopil med nas grešne ljudi in postal enak med nami. Moj razum je slep, ne moremo se dotipati do Tvoje skrivnosti. Daj, iztrgaj mi iz oči temo, izženi iz moje duše dvome, izvleci me iz prekletstva mrzlega greha, ki me tišči kakor mrzlo železo, in mi daj miru, tistega božjega miru, ki si ga prinesel na zemljo vsem, ki so dobre volje, daj, da bom veroval v Tebe, Tebe nad vse ljubil, daj, da Ti bom z angeli pel, pel brez konca: »Gloria in excelsis Deo et in terra pax hominibus!«

Lojze Jože Žabkar

Božična pesem

Marija roma z Jožefom
na daljno pot v Betlehem.
Počasi gresta utrujena,
vsak zase premišljujeta,
pri kom naj prenočujeta...

Vse ceste polne so ljudi,
tako se nekam vsem mudi.
Vsak išče prenočišča si,
ker se v poljani že mrači...

Mariji tiho Jožef dé:
»Počakaj malo tukajle,
pogledat grem, če morda tam
kje v mestu strehe dajo nam.«

Čakala pri studencu je
Marija trudna in v skrbeh,
če našel toplo bo srce
in strehe tople pri ljudeh.

V težavi grenki Jožef se
k Mariji nizko sklonil je:
»Zastonj iskal sem tam ljudi,
za naju v mestu strehe ni...«

K pastircem v polje pelje pot,
tako lepo je uglajena —
in Jožef tja se naravna.
Marija mehko se smehlja:
pod srcem nese Deteta,
oj Deteta — Zveličarja...

Po dolnjski narodni zapisal Lojze J. Žabkar

Beckert: Božič

Raduj, človek moj,
srčno se z menoj,
vernega srca,
ker nam rojen je
Rešenik sveta.

Ljubi Jezus, dobro jutro!

*Srca, glej, za té žaré.
Svoje delo izročimo
v Tvoje božje zdaj Srcé.*

*Žejni vsi smo Tvoje luči,
ki nam sveti raz ollar.
Hrepenimo vsi po Tebi,
daj se našim dušam v dar.*

*Vsi želimo, glej, prejeti
zdaj v ljubeče Te srcé.
Ljubi Jezus, pridi, pridi,
naj živimo le za Té.*

*Delo in skrbi vseh dragih,
Jezus, danes blagoslovi.
Mi naj bomo Tvoje cvetke,
svet ves pa v svoj raj prenovi!*

Ljubi Jezus, lahko noč!

*Svoje delo smo končali,
bliža se že tiha noč.
Ljubi Jezus, naj pozdravim
še enkrat te: lahko noč!*

*Jezus, vse nas blagoslovi,
vedno svojo daj pomoč;
meni in vsem mojim dragim
daj, o Jezus, lahko noč!*

*Jezus, moram spet oditi,
rad ostal bi še narzoč,
še goreče te pozdravim:
Ljubi Jezus, lahko noč!*

*Če sem danes te razžalil,
se kesam, obljublja joč:
jutri res te ves bom ljubil.
Ljubi Jezus, lahko noč!*

Naša liturgična dolžnost

Že spet *dolžnost!* Sedaj še *liturgična!* In seveda *naša!* Kajpak naša, kakor da je samo dijak tukaј, kakor da za nikogar drugega dolžnosti ni več! Kamor pogledaš, sama dolžnost in naloga, zmeraj ista pesem, kakor da so drugod samo še pravice brez dolžnosti!

Le počasi, prijatelj moj dragi! Saj sam čutim, da so takele besede veliko manj iskrena tožba ko samozavesten ponos, ki je do neke mere zdrav in potreben. Javnost se s svojimi pozivi in prošnjami zmeraj obrača do tistih, ki od njih kaj pričakuje, zato vedite: taki pozivi in take prošnje so znak priznanja in zaupanja. Kako vas bo morda še kdaj bolelo, če vas bodo prezrli, kakor da ne pričakujejo ničesar več od vas. Zato sem prepričan, da se boste tele naloge kar razveselili in se je lotili z vso vnamo mladega navdušenja. Obračam se predvsem na višješolce, a tudi manjši nam boste lahko pomagali. Naloga je velika, kulturno, versko in narodno pomembna; naloga je teoretična in je praktična, bo zanimiva in koristna, saj bomo spoznavali dušo slovenskega in vernega človeka samega zase, v družini, družbi in narodu. Naloge ne zmore en sam človek, vsak posameznik bo z razmeroma lahkim in prijetnim delom omogočil uspeh velikemu skupnemu delu.

O liturgičnem gibanju ste gotovo že slišali in brali. Pomeni nam nekaj novega, saj doslej nismo slišali nič o recitirani maši, tudi se nismo zanimali za zgodovino in razvoj liturgije. Ali tako pojmovanje liturgičnega gibanja se mi zdi preozko in premehanično. Tudi bi bilo čudno, če bi si v teku stoletij svojega krščanskega življenja narod ne bil ustvaril tesnih vezi med liturgičnim življenjem Cerkve in svojim lastnim. Če so nam pojavi recitiranja pri sv. maši danes nekaj novega, če nam je nova oblika liturgičnega gibanja, je prav gotovo, da nam ni nov smisel in namen tega gibanja. Po čem stremi? Po tem, da se v skupni službi božji zraščamo s Cerkvijo v živo celoto, da se zraščamo in prepajamo po cerkveni molitvi z milostnim redom, da bo blagoslovljeno vse naše življenje, vse v nas in izven nas.

Če s tega širšega, a v bistvu stvari utemeljenega razgleda opazujemo versko življenje našega ljudstva, moramo z rdečico sramu priznati, da nam naše žive ali vsaj še znane ljudske navade pričajo o nekdanji veliko močnejšem, veliko bolj živem sožitju poedinca in družbe s cerkvenim in verskim duhom, kakor se to godi danes kljub vsem novim oblikam liturgičnega gibanja. Le pomislite, kako so pospremili vse cerkvene dobe, vse cerkvene praznike in gode na svoj način, s posebnimi navadami. Če sta jim mesec oktober in november po kmetskih domovih pomenila prvi počitek po težkem poletnem delu, če sta bila hkrati deležna tudi obilnejšega užitka pridelanih sadov, ki se zanje zahvaljujejo (zahvalna nedelja!), se je jedilni list z nastopom adventa znatno spremenil, zakaj obrisali so vilice in nože, da jih vzamejo v roke šele o božiču; kako poln in lep je v tem pogledu božič z vsemi prazniki (sveti večer, sv. Štefan — sol in konji, nedolžni otročiči, Silvestrovo, novo leto, sv. Trije kralji). Svečnica, predpust, post imajo zopet svoje navade. Kako lep je veliki teden v navadah našega naroda! Pa ni le cerkveno leto oživel v navadah našega naroda. Ves dan je posvečen, vse delo je posvečeno, vse stvari, poslopja, hrami, polja, pohištvo, do hrane in hleba, ki ga načne gospodar s križi. Ne bom rekel, da je to raslo iz liturgičnega gibanja, ali gotovo je, da je vodilo tja, kamor mora voditi vsako liturgično gibanje — *do liturgičnega življenja.*

Trdimo lahko še več. Gotovo je misel liturgičnega gibanja zares dobra in lepa. Ali pri vsaki stvari se moramo zavedati, da uspeva prav šele tedaj, ko se zraste z ljudskim značajem, ko se aklimatizira. Upam si trditi, da je za uspešno poživitev in izvedbo liturgičnega gibanja potrebno, da si iz preteklosti

Balduin: Gloria

Mi vsi ti pojemo,
o Dete mlado!
Čast, hvalo dajemo,
o Dete sveto!

poiščemo pravilno razumevanje našega verskega značaja in ob njem poskušamo obnoviti vse tiste pozitivne vrednote, ki so nam danes tako živo potrebne. Danes pač res vidimo v teh verskih navadah le še nekaj vnanjega, nekaj folklorne brez versko vzgojne vrednosti. Pa nimamo prav. Morda se je res pozabilo in zanemarilo razumevanje takih navad, a gotovo je, da jim moremo vdehniti novega življenja, nove versko vzgojne moči, morda laže tem kakor neznanim in novim oblikam.

In naša liturgična dolžnost? *Naša liturgična dolžnost je v tem, da vse te lepe ljudske verske navade zberemo, zapišemo in proučimo.* Po različnih krajih so navade različne; en sam človek ne more obresti vsega, vsi skupaj pa predstavljamo skoraj prav vse kote naše domačije. Ni veliko in ne težko, da zbiraš v svojem domačem kraju take navade. Naučiš se takemu zbiranju, kar ti bo v veliko korist pri vsakem podobnem delu, priučiš se opazovanju in poslušanju, pri vsem tem pa boš nekaterekrat vztrepetal ob lepoti ljudskega čuvstvovanja, se boš nekajkrat ogrel za lepoto teh navad, če jim boš pogledal globlje v pomen. S takim zbiranjem opravljaš važno kulturno delo, ker je to kos naše poezije in našega narodnega duhovnega življenja, vršiš pa tudi delo, ki nam bo lahko v liturgično verskem pogledu koristno in plodno, ob vsem tem pa se boš tudi sam praktično versko prebujal in vzgajal. Zato se mi zdi delo tako lepo, važno in plemenito, da prav nič ne dvomim, da se boš ob taki dolžnosti čutil počaščenega in dvignjenega. Samo naj ti prvo navdušenje ne splahne, marveč naj rodi sadove koj ob prvi dani priliki. Zbiraj, zapisuj, dopolnuj, pošlji kak poskus na uredništvo, ki bo vse te zapiske zbiralo in jih poskusilo čez čas, ko bi bili dokaj popolni, urediti in izdati v samostojni knjigi. Zapisati moraš kratko, a natančno vso navado, zraven pa zmeraj tudi kraj, kje je taka navada ohranjena, ali si o njej slišali itd. Če želiš kakih navodil, nasvetov, če ti ni kaj jasno, kar povprašaj na uredništvo, pa se bomo vse domenili, bo vsaj živahno občevanje med nami.

Da je tako nabiranje *dolžnost*, to bo vsakdo rad priznal. Morda bo kdo rekel, da ni *liturgična*, marveč narodopisna, kulturna ali karkoli že; jaz pa pravim: če danes liturgična še ni, pa mora jutri postati! In *naša*, prav dijaška in še posebej kongreganistovska je tale dolžnost: dijak je živ, mlad, radoveden, se za vse zanima — zato je ravno on kot nalašč, da opravi to delo; ker pa je stvar versko pomembna, si pa kot kongreganist še prav posebej poklican k temu delu. Zato z vsemi ugovori in izgovori proč in veselo na delo! J. Š.

Gloria in excelsis Deo . . .

*Pojte, zapojte veselo pesem v pozdrav
in slavo Njemu, ki je prišel nocoj!*

Prišel je, tu je med nami.

*Slavo Mu pojejo angelski zbori,
vsa Ga nebesa pozdravljajo.*

*Pač bila je noč
in zdelo se je, da je dolga —
a zdaj je ni več.*

*Še so sklonjene naše glave,
še solze se bleščijo v očeh,
ker bilo je težko.*

Z drznim upanjem vase smo sejali:

želje, misli, dejanja —

zorel, dozorel pa nam je greh in zlo.

*Kot v pravljici se je zlato naših zamisli
izpreminjalo v suho listje ničevosti.*

*Lagali smo si, da delamo dobro,
krog nas pa je bil samo greh.*

»Ne bo konca? Ne bo drugače?«

*Nenadoma je glas, ki je govoril
v najglobljem dnu srca, da je Luč,
zavriskal:*

»Glorija! On je prišel!«

Vzrli smo Luč,

kot je še nismo nikoli:

zagledali smo Njega.

Gospod, kaj nisi vedel,

kakšni grešniki smo?

Kako naj še vendar pozdravimo,

ko so naše ustnice tolikokrat lagale?

*Oči naj bodo vredne gledati Tebe,
ki so tako rade služile temu,*

za kar niso?

*Roke, ki so bile polne, pa niso dajale lačnim,
naj povzdignemo k Tebi?*

*Še globlje so se sklonile glave,
nove solze se zasvetile v očeh:*

»Usmili se nas — po svojem neskončnem usmiljenju!«

In za tem:

»Zahvaljen!

Tvoja glorijska je večja kot naš greh.«

*Nekaj nepoznanega je napolnilo srce:
mir.*

Zdaj bi grešili, če ne bi peli

*(sicer je tudi nemogoče tega ne storiti),
peli s srcem veselim:*

»Kdo je kot Ti?

*Sin večnega Očeta, Jagnje božje, Kralj vesoljstva,
pozdravljen po svojem usmiljenju!*

Slava in čast Ti po Tvojem prihodu!« —

Zdenka

Človek ob jaselcah

Osnutek božičnega misterija

Osebe:

Sodobnik	Sestrica
Oče	Marija
Mati	Jožef
Bratec	Gospodinja (glas)
Vera	Napuh

Pozorišče: delovna soba. Čas: sveta noč.

Prva slika.

Soba z dvojnimi vrati. Oprava: biblioteka, pisalna miza in še druga, divan, stelaža s knjigami, mizica, na kateri je pepelnik in škatla s cigaretami, peč, iz katere odseva ogenj. Na zgornji polici stelaže majhne jasele, pred njimi oljnata lučka. V sobi vonj po kadilu. Trenotek mir božičnega nastroja, v katerega se oglasi iz zgornjega nadstropja ob spremljevanju klavirja »Sveta noč, blažena noč...« — V to ubranost zunaj v predsobi energično pozvoni.

Gospodinja (glas): Dober večer, gospod!

Drugi glas (trd in rezek): Dober večer!

Gospodinja (se opravičuje): Ne vem, če vam bo prav, gospod...

Drugi glas: No?

Gospodinja: Kakor vsako leto, smo tudi letos škropili in pokadili po vseh sobah našega stanovanja in tudi v vaših dveh.

Drugi glas: Bolje bi bilo, da ne bi. No, bom pa prezračil!

Gospodinja (uslužno): Če dovolite, bom kar jaz.

Drugi glas: Hvala, bom sam!

Gospodinja: Klanjam se, lahko noč, gospod!

Drugi glas: Lahko noč!...

Vrata v sobo se odpro in Sodobnik vstopi.

Sodobnik. (Ob svetlobi lučke izpred jasele se zdrzne, hoče se vrniti v predsobo, a se premisli in zamahne z roko ter odpre električno. V svetlobi, v kateri se izgubi lučka, se porogljivo nasmehne. Medtem ko gre v sosednjo sobo, da se razpravi): Tradicija...! Božično ubranost so mi hoteli pripraviti s šaro, ki še pri otrocih nima več veljave, če ni bogato obloženega drevesca! (Trenotek scena prazna, a iz druge sobe se razločno sliši nadaljevanje.) Ukazal bi, naj vse odnesejo in se sami zabavajo ob teh otroških igračah, pa se ne splača. Zgrozili bi se nad mojo nejevero in bili žalostni. Mogoče... he, he, he... bi še celó molili zame, dobri ljudje, mimo katerih je šel čas, ne da bi se jih dotaknil in jim naklonil sadov prosvetljenega človeškega duha! (Vrne se v pižami.) Kakor je električna pregnala olje in petrolejke skoraj že v zadnji gorski vasi, tako bo pregnal žar moderne znanosti leščerbo sentimentalne pobožnosti, ki je ostanek žalostne srednjeveške omejenosti. (Stopi pred stelažo, postoji pred jasecami, kakor da bi se ne bil še prav odločil, potem pa le upihne lučko.)

Tako sem upihnil že davno v sebi ono tako zvano luč, ki mi jo je bila prižgala rajna mati, ne da bi vedel, kaj naj je in kaj naj pomeni. Ko sem jo upihnil in sem doma povedal, so mi vsi zamerili in bridko sem moral plačati svoj pogum. Pa sem se jim le smejal in bil vesel čistega

zraka, ki sem ga mogel poslej svobodno dihati. Iz predsodkov in obzirov, ki so me dotlej vezali kakor povoji otroka, sem prešel v akcijo, ki je vredna človeka dvajsetega stoletja!

(Hoče sesti k pisalni mizi, a se premisli.) Da, okno moram še odpreti! Kdo naj prenaša vonj po kadilu in še smrad po olju! (Stopi k oknu in ga za trenotek odpre. Pesem zvonov dahne ubrano v sobo, a z njo tudi mraz, da se strese.) Brrr!... Incidit in Scyllam, qui vult evitare Charybdin!... Naj bo pa zaprto! (Zapre okno.) Vonju po kadilu se pač privadim in še smradu po olju, mraza pa ne prenesem, če hočem še delati. (Sede k pisalni mizi, napravi luč — zeleno zastrito žarnico — vzame cigareto, jo prižge in kadi. Med tem preleti popisane liste, ki jih sproti odlaga. Ko odloži zadnjega, se pripravi, da bi pisal. Ne gre mu. Nervozno kadi. Ko cigareto tako nekako v dušku pokadi, si prižge drugo, vstane in hodi po sobi.)

Čudno, snoči sem skoraj, v pesniškem poletu bi rekel, napisal prvi del članka o vrednotah novega človeka, nocoj pa mi ne gre in ne gre. Tako mi je, kakor bi zajemal iz praznega in bi mi še nekdo zadrževal roko!

(Ko se nahodi in pokadi cigareto, odloži ogorek v pepelnik, sede zopet k pisalni mizi in energično nastavi pero. Isti trenotek žarnici ugasneta. Medtem ko se začudeno ozre, kar se vidi v žaru ognja iz peči, se pojavi ob njem črna oblečena žena, bleda v obraz, ki je poln žalosti, in iztegne belo, belo roko, kakor bi hotela vzeti Sodobniku pero, ki ga še drži v desni roki, oslonjeni s komolcem na pisalno mizo. Nato zgine.)

Na, zdaj pa piši! (Vstane.)

Zdelo se mi je, da se mi je tok misli sprožil s stavkom: Bog novemu človeku ni več potreben — pa nisem utegnil niti tega napisati. Ko sem hotel premagati ono, kar mi je zadrževalo roko, odpove elektrika! Čuden slučaj!

Gospodinja (potrka na vrata in vpraša, ne da bi odprla): Gospod, kratek stik je. Ali naj prinesem petrolejko? Eno samo imamo v rezervi, a mi bomo lahko pri sveči!

Sodobnik: Hvala, ni treba!

Gospodinja: No, pa prav!

Sodobnik (pride k peči in se nasloni nanjo): Čuden slučaj! Če bi pripovedoval rajni materi, kaj sem hotel napisati in kako nisem utegnil, bi rekla, da je prst božji, da je imel Bog zraven svojo roko, da me še išče njegova milost, ki ni pustila, da bi napisal tako bogokletstvo, s katerim bi pohujšal toliko in toliko duš, ki omahujejo in bi ob moji besedi odločno krenile na pot pogube... Hm!... Odkrita in odločna beseda je v naših majhnih razmerah res tvegavo delo! Kdo jo je še kdaj spregovoril? V gostilni, v zaključenem krogu, kjer pride vse na vrsto in mešajo za kratek čas »profana et sacra«, a v listih in v javnosti? Nihče si ne upa, čeprav se sicer postavlja kot pobornik vsega novega, vsega naprednega. Strah je vsem v kosteh! Računati je treba z maso, s tradicijami, ako hočeš, da ti ne mečejo polen na pot, ki bi te sicer lepo pripeljala do udobnega in plodonosnega položaja. Plitkost družbe, omejenost! O, le čakajte, ob mojem novoletnem članku boste zijali!

(V biblioteki nekaj počí — kakor »spomin«. Sodobnik se zdrzne in gre od peči.)

Čudno, ali se knjige gibljejo in bodo nocoj govorile, kakor živali o polnoči, kot so mi nekoč doma bajali in sem verjel. Človek se res ta večer ne more otresti spominov, tako korenini v preteklosti! Pa jih jaz le preženem! Na divan ležem in premislim drugi del članka do podrobnosti, da mi ne bo delal težave, ko se ga znova lotim. — V temi? — Ne, zaspal bi! — No, pa prižgimo dušo na olju! — Proti prepričanju, kajpa, a nič ne dé, saj — peccatur extra muros, pa naj še jaz intra muros!

(Z vžigalnikom prižge pred jaseleci lučko, ki razsveti sobo s tiho, mistično svetlobo, katera je ob plapolanju kar živa.)

Tako!

(Leže.)

Zdaj pa v mistični svetlobi nad realne probleme!

(Prižge še cigareto, ki jo po nekaj puhih odloži na pepelnik, odkoder se dim svedra pod mrtvo žarnico. Iz zgornjega nadstropja klavir in pesem »Kaj se vam zdi, pastirčki vi?...«)

Druga slika.

Sodobnik leži na divanu, gleda proti jaseleci, potem pa si z roko zastre oči in gre z njo vsakotoliko preko čela, kakor bi težko razmišljal. Polagoma mu roka omahne. Tedaj se pojavijo v sobi ob jaseleci Mati, Oče, Bratec in Sestrica. Vsi kmečki, a pouduhovljeni.

Bratec (veselo): Glejte, mati, saj ima jaselec!

Sestrica (hitro, a nekoliko razočarana): Pa majhne so!

Mati (žalostno): Ima jih, ima in majhne so, a sam ni mislil nanje! (Se zaokrene in gleda z bridko žalostjo na sina Sodobnika.)

Oče (položi roko na sinka, resno): Bolje bi bilo, sinko, če bi oni tam umrl takrat namesto tebe!

Bratec (otroško modro): Ne, očka, ne govorite tega! Bog je že vedel, zakaj je mene prej poklical k sebi.

Sestrica (kakor iz spomina): Meni pa je bilo dolg čas po tebi, ko sem ostala sama, in prosila sem Boga, da bi mogla še jaz v nebesa. Pisala sem mu!

Mati (otožno): Bog te je uslišal in pustil naju z očetom v žalosti, ki jo je nama množil iz leta v leto z vajinim starejšim bratom. O, ali veš, oče? Prav na sveti večer je bilo, ko je nama povedal, da ne more več tako verovati, kakor verujejo preprosti ljudje.

Oče (zamolklo): Vem, spominjam se. In takrat sem mu pokazal vrata. Nasmehnil se je in šel in ga ni bilo več domov.

Mati (vsa potrta se skloni nad sina Sodobnika, še vedno mirno ležečega na divanu): O, koliko sem premolila, da se ne bi izgubil, da ne bi zavrnel Boga! Čakala sem te, da se vrneš, a te ni bilo. Grozne reči sem slišala o tebi in žalost me je dan za dnem bolj trla in mojega zdravja ni bilo več. Bolezen je prišla in me pobrala. Zadnja moja beseda te je klicala, zadnja moja misel te je iskala, sin moj! (Obstane ob Sodobniku in ga milo, milo gleda.)

Oče (se je tudi obrnil k sinu in ne more zakriti bridkosti, ki ga prevzema).

Sestrica (od jasele se je približala materi): Mamica, ne bodite žalostni, saj vam je ljubi Bog uslišal prošnjo, da smo smeli priti iz nebes in obiskati nocoj na sveti večer našega učenega...

Mati (pritisne hčerko k sebi in vzdihne).

Oče (povzame hčerkino besedo, preden je končala): Učenega? O, učenega za pogubo njegovo in še sam Bog ve koliko drugih, ki jih zavede s svojo pisano in govorjeno besedo!

Bratec (pogleda sočutno na brata): Ne, ne, moj brat je! Molil in prosil sem zanj in bom še, da se ga Bog usmili!

Mati (sklene roke in pogleda proti jaseleci): Vsi smo molili, vsi smo prosili!

Oče (bridko): Duh napuha ga je prevzel in se je zakrknil in ne mara odpreti več srca in duše žarkom milosti! (Ogleda se po sobi in pokaže na knjige, ki so v biblioteki, na pisalni mizi in še na policah pod jaseleci.) V teh knjigah išče resnice in jim veruje.

Bratec (skoči k stelaži, gleda knjige, naenkrat veselo zakliče): Glejte, Evangelije in liste ima tudi!

Mati (obraz se ji zvedri, ko pogleda proti knjigi, ki jo je pokazal sinko).

Sestrica (odhiti k stelaži in boža knjigi hrbet).

Oče (težko): Da, ima jih, ima Evangelije in liste, katere smo mislili, da jih bo z lece ob nedeljah in praznikih ljudem razglašal in razlagal, a zdaj — kdaj jih je imel zadnjikrat v roki in jih bral in premišljeval? Le poglej, obreza na zgornji strani je vsa zaprašena! Drugače bi živel, če bi jih bral. Božja beseda ne gre nikdar mimo človeka!

Mati (bridko, da reže): Mimo našega je šla... Nocoj to sveto noč je prijel za pero in napisal bi bil, čeprav se mu je budil spomin name in sem stala ob njem — ne, ne morem ponoviti njegove besede... O Bog, usmili se ga!

Sestrica (proseče): Molimo, mamica, molimo kar tukaj pred temi revnimi jasecami, preden se povrnemo v nebesa praznovat sveto noč. (Poklekne z materjo.)

Bratec (navdušeno): Saj res, molimo! (Tudi poklekne.)

Oče (sklene roke in zadnji poklekne. Plamenček lučke prasketajoče vzplapola in ugasne, a v trenutku, ko začne oče moliti, zažari soba ob tihih strunah v nebeški svetlobi in v njej — kakor bi se razmaknila stena in bi se odprl pogled v rajsko pokrajino — živa slika betlehemskega hlevca z Marijo, Jožefom in Detetom).

Danes se je rodil Kristus, danes se je prikazal Zveličar; danes pojo na zemlji angeli in se vesele nadangeli; danes se radujejo pravični rekoč: Slava Bogu na višavah, aleluja. Razodel je Gospod, aleluja.

Vsi: Svoje odrešenje, aleluja.

Oče: Molimo! Daj, prosimo, vsemogočni Bog, da našega sina in brata, ki ga stara sužnost drži pod jarmom greha, reši novo rojstvo tvojega edino-rojenega Sina.

(Med očetovo molitvijo pripoklekne sin Sodobnik, ne da bi se zavedel.)

Marija in Jožef. (Dete se nasmehne in dvigne roko, kakor da blagoslavlja. Njun glas je kakor balzam, poln miline in miru in ljubezni.) Razodel je Gospod, aleluja — svoje odrešenje, aleluja!

Mati, Oče, Bratec in Sestrica opazijo ob besedah presvete Dvojice med seboj Sodobnika. Obraz se vsem zjasni v nebeški smehlaj in s sklenjenimi rokami se zgrudijo v zahvalo pred sveto Družino. Nebeški žar ugaša in ugasne, obenem z njim ginejo tiho glasovi strun. V sobi je spet vse, kakor je bilo, samo lučka ne gori več.

Tretja slika.

Ko se Sodobnik vzdrami in vzravna, posedi na divanu, oslonivši roke na kolena in glavo v roke. Ob njem v ozadju se pojavi angel Vere in duh Napuha v nemi borbi.

Sodobnik (čez trenotek): Čudno! Legel sem, da bi v mistični svetlobi razglabljal realne probleme, pa me je prevzelo, sam ne vem, kako, da sem moral zadremati. Koliko časa pa sem spal? (Ukreše vžigalnik, ki seže po njem na mizico, kamor je bil odložil tudi uro. Ko pogleda uro, vstane ter gre govoreč pred stelažo z jasecami.) Dobro uro! Prej sem mislil na dom, pa so prišli vsi, ki jih ni več... Ni jih več? Da, to je vprašanje! Če bi ne bilo kratkega stika, bi me ne vznemirjalo. Preko njega bi šel, kakor že tolikokrat, ali pa bi se nasmehnil kakor ob bajki. Zdaj me pa sanje imajo. Vznemirile so me, da še nikdar tako!... Ali so sploh bile sanje? Ali je bilo kaj več, kaj resničnega?... Ali je življenje in resnica samo to, kar dojamem z budnimi čutili, kar trezno sodim in presodim? Ali je mogoče, da bi se izmotale iz mene vse one besede, ki sem jih slišal, razumel in mi je bilo težko ob njih? — Ali sem klečal pred jasecami sredi svojih dragih ali nisem? — Ali sem videl smehlaj Detetov in njegovo blagoslavljaajočo ročico? — Ali sem slišal molitev, ki je do nocoj nisem poznal? — Ali sem slišal glas o odrešenju iz svetih ust, ki je bil kakor balzam? — Odgovori Maxwell s svojo matematično teorijo valovne energije. Odgovori Herz s

svojimi eksperimenti. Odgovori Millikan z absolutnim elementarnim kvantom elektrinine. Odgovorite Roentgen, Becquerell, Curie in Bohr z radioaktivnimi snovmi, ki izpršujejo alfa, beta, gama žarke! ... Ne morete? ... Kdo mi odgovori? ... Spinoza s svojo naturo naturans in naturo naturato z dvojnimi atributom? John Toland, Hobbes, Robert Hooke? Darwin, Lаметtrie, Diderot, Holbach, Feuerbach, Vogt, Moleschott, Büchner? ... Molčite? ... Kaj praviš Du Bois-Reymond? ... Ignoramus et ignorabimus? ... (Težek boj ... Nato kakor sproščen.) Moji so mi odgovorili. S svojo preprosto besedo, ki je iz onostranstva! ... Prižgimo še enkrat lučko! ... (Pride do stelaže z gorečim vžigalnikom.) Prevelik ogorek se je nabral na stenju, pa je ugasnila. Ogorek, da, saj olja je še. Olja je še! ... Ali so te besede tudi slučajne? Zakaj jih govorim, kdo me sili? Možgani? Funkcija možganov? Doklej? Dokler hočem? In potem? — Me ne bo več? Oče, mati, bratec, sestra, kaj pravite? (Hodi nekaj trenutkov v medli svetlobi lučke po sobi. Vera ga ljubeznivo spremlja, Napuh se krčevito trudi, da bi ga prevladal.) Bratec je pokazal na Evangelije in liste in oče je menil, da so zaprašeni. Ali je v tem odgovor? Poskusimo še, ali je res, da božja beseda ne gre mimo človeka! (Seže med knjige na stelaži in vzame Evangelije in liste. Sloneč ob stelaži, odpre knjigo.) Spet čuden slučaj! Prav božični list in evangelij! Rajna mati bi spet rekla: Prst božji, milost! Skoraj bi verjel. Berimo!

»Preljubi! Prikazala se je milost Boga, našega Zveličarja, vsem ljudem, in nas uči, da se odpovejmo hudobiji in posvetnim željam ter trezno, pravično in bogaboječe živimo na tem svetu, pričakujoč blaženega upanja in častitljivega prihoda velikega Boga, našega Zveličarja Jezusa Kristusa, ki je dal sam sebe za nas, da bi nas rešil vse krivice in sebi očistil izvoljeno ljudstvo, vneto za dobra dela. To govori in oznanja v Kristusu Jezusu, Gospodu našem.« (Knjigo odloži odprto pred jaselec in hodi po sobi. Od zunaj se slišijo koraki ljudi, ki hodijo k polnočnici, h kateri je pravkar zavabilo. Glas zvonov prihaja v sobo kakor daljna pesem angelov. Sodobnik obstoji pred jasecami in sklence roke. Iz nadstropja klavir in pesem: »Poglejte, čudo se godi ...« Sodobnik stopi k pisalni mizi, vzame rokopis, ga strga in vrže v peč, kjer v trenutku vzplapa in zopet ugasne ogenj. Napuh izgine.) Da, čudo se godi in se je zgodilo!

»To je najvišji Gospod! Njemu bom služil.«

Tako govori Kristoforus v igri »Krištof«, ki jo je napisal W. Dietzenschmied.

Revež in bogatin, vitez in sodnik, car in ženska — so osebe v igri. Vsi hočejo biti najvišje na svetu, a vendar se morajo vsi ukloniti najslajšemu — Detetu. Najpreprostejši pa, Oforus, išče najvišjega gospoda, ga najde v Detetu in mu sme služiti. Tako je postal Kristoforus.

Dete pa mu govori: »Moj Oče je v nebesih. Ali mi pomagaš čez vodo? Globoka je, mostu ni. Ali hočeš? Samo dober moraš biti, veš!«

Veliki apostol narodov, ravnal se bom po tvoji besedi! (Odide v sosedno sobo, odkoder se vrne opravljen kakor ob prihodu.) V cerkev grem! (Ko odpre vrata v predsobo, elektrika zopet zagori. Sodobnik se še srečen nasmehne.)

Gospodinja (v predstobi, veselo): O, glejte, zdaj pa imamo zopet luč!

Sodobnik (prijazno, mehko): Da, gospa, zopet imamo luč! Naj gori! Nocoj je sveta noč. Jaz grem v cerkev!

Gospodinja (ko je zunaj zaprla vrata in se slišijo Sodobnikovi koraki po stopnišču): Slava Bogu na višavah in mir ljudem, ki so blage volje!

Po Sodobnikovem odhodu iz sobe v njej mistična svetloba. Vera vzame izpred jasele Evangelije in liste in bere blagovest — začetek svetega evangelija po Janezu: V začetku je bila Beseda... Prava luč je bila ta, ki prihajajoč na svet razsvetljuje vsakega človeka... Vsem pa, kateri so jo sprejeli, je dala pravico, da postanejo otroci božji; njim, ki se niso rodili iz krvi ne iz poželenja mesa ne iz volje moža, ampak iz Boga. (Poklekne.) In Beseda je meso postala (vstane) in med nami prebivala in videli smo njeno slavo, slavo kakor Edinorojenega od Očeta, polna milosti in resnice. (Poljubi knjigo in jo s prekrizanimi rokami drži na prsih.)

Socialni čut.

»Bratje moji, brez osebnih pristranosti imejte vero veličastnega Gospoda našega Jezusa Kristusa. Ako namreč vstopi v vaš zbor moč z zlatim prstanom in v sijajni obleki, vstopi pa tudi ubožec v umazani obleki, pa se ozrete proti onemu, ki nosi sijajno obleko, in rečete: »Ti lepo tukaj sedi, ubožcu pa rečete: »Ti vstopi tamkajle, ali, sedi k mojemu podnožju«: ali niste delali razlike med seboj in sodili po napačnih mislih? Slišite, ljubi moji bratje! Ali ni Bog za svet ubožnih iskal, da so bogati v veri in so dediči kraljestva? Vi pa ste ubožca sramotili.« (Pismo sv. Jakoba 2, 1—6.)

Karitativno delo Vincencijevih konferenc v Združenih državah.

Ob stoletnici Vincenc. konferenc prinaša statistika sledeče številke: l. 1929 so ameriške Vincenc. konference izdale 1.375.098 dolarjev podpor, leta 1932 pa skoraj štirikrat toliko: 5.553.115 dolarjev in še nad pol milijona posebnih prispevkov. (Torej skupno okoli 270 milijonov dolarjev.) Leta 1929 je bilo v USA 1518 konferenc, danes jih je 2350, v tem ko je število članov naraslo od 18.693 na okoli 30.000. Podpirale so l. 1929 že 33.349 družin z 141.157 člani, l. 1932 pa že 143.787 družin z 692.862 člani. Obiski rev-

nih družin so se od 288.924 zvišali na en milijon 445.697. — Duhovna pomoč članov Vincenc. konference je prav tako zelo napredovala: uredili so 1932: 2660 (1929 pa 532) zakonov, dosegli sveti krst za 5202 (1349) otrok, vpeljali 10.639 (3456) otrok v župnijske šole in pripravili 7146 (1392) ljudi spet do izpolnjevanja verskih dolžnosti. Verskih knjig in brošur so razdelili 3.200.933 (571 tisoč 519). Karitas je s krizo vred rasla! Lepo spričevalo za meriške katoličane in — lep zgled.

Številke.

V Združenih državah je bilo l. 1929 še 496 oseb z letnimi dohodki nad 1 milijon dolarjev (to je nad 45 milijonov dinarjev ali okoli 4 milijone mesečno). Na drugi strani pa pride na vsake 48 Američanov le 1, ki ima toliko dohodkov, da je sploh obdavčen. — V bavarskem deželnem zboru je poslanec Konrad 18. julija 1931 konstatiral, da znaša povprečna mesečna plača nemškega delavca od 40 do 100 mark, v tem ko ima generalni ravnatelj podjetja Hamburg-Amerika Linie letno plačo 600.000 mark ali 50 tisoč mark (to je 900.000 Din) mesečno. Tudi ravnatelj pri L. G. Farben I. imajo letne plače po 500.000 mark.

To je »velika in krivična razlika v razdelitvi časnih dobrin« (Pij XI. Quadragesimo anno).

KONGREGACIJSKI OBZORNIK

Višješolska Marijina kongregacija v dijaškem semenišču v Mariboru.

Tudi naša kongregacija, ki jo vodi nemurni g. prof. Jakob Richter, stopa z novimi močmi na delo. Steje 39 članov in je razporejena v apologetični, socialni ter vzhodni in evharistični odsek. Vsak prvi teden v mesecu imamo cerkveni sestanek, sledijo sestanki apologetičnega, socialnega in vzhodnega krožka v zaporednih tednih v mesecu. Evharistični krožek nima sestankov in skrbi le za adoracijo v kapeli. Tako je delo lepo razdeljeno. Vsi kongreganisti so člani vseh krožkov. Poleg vsega pa imamo še nekako socialno šolo, ki ima 14 članov, ki na tedenskih sestankih sistematično obdelavajo socialno vprašanje. Treba je pripomniti, da je celotna kongregacija pokazala že v prvih dveh mesecih veliko delavnost. »Našo Zvezdo« ima naročeno 21 kongreganistov.

Naša naloga je težka in zavedamo se tega. Hrabri pa nas misel, da se borimo pod praporom nebeške Zavetnice, ki najgloblje vidi v naša srca ter pozna naše vrline in slabosti. Ona je naša moč, ob Njej ter ob vedno dobrohotni in požrtvovalni roki svojega gospoda voditelja se premo za visokimi cilji. S. J., prednik.

Stolna kongregacija Kraljice presv. rožnega venca v Ljubljani.

Skromno, brez vsakega hrupa so proslavile naše sestre dne 25. in 26. novembra 1900 letnico odrešenja. Razen petja je bila glavna točka sporeda »Sultanova hči in dobri vrtnar«, globoka, iz globokega poznanja ženske duše zajeta igra. Prireditev je očarala vsakega. Vse tako ljubko, nežno... Že tako lepo zapeta pesem:

Jezus je majhen,
ne more hoditi,
Marija ga mora
na rokah nositi — itd.

nas je do srca ganila. Igra nam je pa privabila solze v oči. Občudovali smo Ambrino vedoželjnost, njeno neodjenljivost v iskanju rešitve vprašanj: »Odkod seme, ki je poglajalo tako krasno vrtnico?« — Princezinja sluti, da mora biti nekdo, ki dá cvetlici rast, »ampak zakaj se ne pokaže, morda ga ljudje ne ljubijo?« »Na tej cvetlici je zapisano moje kraljestvo!« ji pravi Jezus pozneje. »Kdor

bo hotel brati, bo bral, in kdor bo bral, tega bomo izbrali.«

Višek dejanja je dosegla igra, ko je sestra izvedela, kdo je Amrin zaročenec: »Saj to je Jezus iz Nazareta!« »Da, da, Jezus iz Nazareta, in njegova mati je najsvetejša Devica Marija!« Kongreganistinja.

Kongregacija višješolcev pri sv. Jožefu v Ljubljani.

Kongregacija letos ni zelo številna, vendar so kongreganisti večinoma zelo redni in delovni. — Duhovnih vaj v Mariboru se nas je udeležilo enajst, v Ljubljani pa trinajst, toda med temi samo sedem abiturientov. Dva sta šla letos od nas v bogoslovje. Skušali bomo prihodnje leto, ko bomo imeli duhovne vaje v Ljubljani, spraviti nanje čim več fantov. Pri zborovanju v Mariboru nas je bilo sedemnajst. Po mariborskih resolucijah bomo letos začeli pri nas s karitativnim in misijonskim krožkom. Našo Zvezdo ima naročeno vsa kongregacija do zadnjega in plačujemo zanj mesečno po 2 Din, kar lahko zmore vsak. To je sedaj zakon v naši kongregaciji, izglasovan z več kot $\frac{2}{3}$ večino članov. Na kongregacijskih sestankih se izmenjavajo govori g. patra voditelja in referati kongreganistov. Navadno so sestanki dobro obiskani, zanimanje pa se zlasti kaže v živahni debati po referatih. Skupno sveto obhajilo imamo sedaj redno vsako prvo soboto, prostovoljno pa vsako tretjo soboto v mesecu.

7. in 8. oktobra smo napravili skupen dvodnevni kongregacijski izlet na Veliko planino. V soboto popoldne 7. oktobra smo odšli, deloma s kolesi, deloma z vlakom proti Kamniku. V noči smo prišli k Sv. Primožu. Okrog stare romarske cerkve smo zmolili rožni venec, saj je bil vprav ta dan praznik Kraljice rožnega venca. V senu pri cerkveniku smo prenočili. Drugo jutro, v nedeljo 8. oktobra, smo imeli zjutraj skupno sv. mašo in kongregacijsko sv. obhajilo. Nato smo odšli proti Veliki planini in prišli na vrh že dopoldne. Ker je bila na vrhu megla, smo kmalu odšli v dolino in prebili popoldne v suhi strugi hudournika. G. pater voditelj nam je tu pokazal svojo spretnost v pečenju krompirja, ki smo ga imeli s seboj. Večerni vlak nas je nato peljal iz Kamnika zopet proti Ljubljani. K. M.

Marjanu Adamletu v spomin.

Na vseh naših potih, ki peljejo skozi to bedno, a vendar nam tako ljubo in drago življenje k Bogu, često srečamo ljudi, ki so nam ljubši od ostalih, prijatelje, ki z nami mislijo, čutijo, se vesele in tudi v dneh bridkih preizkušenj ostanejo z nami. Redki so, vendar med njimi si bil gotovo Ti, ki sem Te našel v kongregacijskih vrstah. V tihih urah sem prisluškoval Tvojemu zlatemu, mlademu, še nepokvarjenemu sreči, ki je bilo navdušeno za vse dobro in lepo. V duhu sem bral s Tvojega bledega, od trpljenja in bolečin zmučenega obraza vse idealne načrte za bodočnost. Žalost je napolnjevala Tvojo nežno dušo, ko si čul vesele in razigrane tovariše, njih pripovedovanje, kaj vse lepega so čuli in vsejali v srca pri sestankih in shodih. Malo časa je bilo tudi Tvoje veselje med njimi in bolezen te je priklenila na postelj. Pri ljubeči in skrbni mami si čakal, da ozdraviš in pohitiš v cerkev k Mariji in Jezusu, v šolo, želeč napredovati v vednosti, in med tovariše in z njimi ven v božjo naravo. Pa zvesta spremljevalka smrt je že stegovala svojo koščeno roko, da utrga cvet, ki je komaj začel cveteti, in ga presadi v nebeški vrt. Odšel sem, želeč Ti ljubega zdravja. Nisem slutil, da si zadnjikrat v življenju dajeva roke. Slučajno sem prišel zopet domov, hitel sem k Tebi. — Še si čakal... čakal na mrtvaškem odru, obdan s poznim jesenskim cvetjem, z nasmehom na obrazu, kot da Ti je Marija prišla naproti. Konec je bilo trpljenja in bolesti, konec prečutih noči. Iz lin cerkve v Križankah so se zadnjikrat oglasili zvonovi Tebi na poslednjo pot. Čez polje je vel jesenski piš, vrhovi Kamniških planin so od časa do časa zažareli v sončni krasoti. Kongregacijska zastava je poljubila belo rakev... V cerkvenih stolpih v mestu je zadonel večerni ave, ko so se zadnji poslovlili od svežega, s cvetjem okrašenega groba. Nisem Ti mogel položiti cvetja na grob. Zato sprejmi duhovno cvetje moje skromne molitve, ako še potrebuješ.

Marjan! Še se zbiramo kongreganisti pred Marijinim oltarjem. Ti si dosegel cilj, nas pa vse še čaka. Morda ni daleč in se kmalu snidemo pri nebeški Materi v večni kongregaciji. S. C., Veržej.

† Ivan Pucelj

Bili smo tik pred velikimi počitnicami. Vsakdo je komaj čakal, da preteče še nekaj dni, ko se bodo odprla vrata prostosti. Toda Vsemogočni je sklenil, da se marijaniška družina še prej za vedno poslovili od svojega očeta. Očeta ni, s to mislijo smo se dne 7. junija poslavljali in si stiskali roke, želeč z Bogom in na svidenje prihodnje leto. Toda, kdo bi mislil, da se z Ivanom za vedno poslavljamo. Ko smo 24. junija prišli v Ljubljano, smo vsi osupli poslušali vest, da Ivana ni več med živimi. Umrl je 22. junija na posledicah pljučnice. Marjiku smo se je tedaj prikradel v srce opominjajoč memento, sem li

† Ivan Pucelj

tudi jaz že zrel za smrtno žetev. Namesto da bi on sam prišel k službi božji, se je ta zanj darovala.

Različne stvari so se govorile. Nekateri so tudi rekli, o kako bi še lahko živel, saj je imel šele 17 let. Vse drugače pa so rekli oni, ki so se šli osebno posloviti od njega. Z žalostjo v srcu, ker so izgubili res dobrega tovariša, so vstopili v njegov rojstni dom v Zlebiču pri Ribnici. Takoj prvi pogled nanj pa je vse to razpršil in v duše se je naselila pomirjenost, kajti z obraza mu je odseval sveti mir. Pri tem si je vsakdo v duhu mislil: Dobra duša zasluži tak mir. Da, s tem bi tudi označil vse njegovo življenje. Bil je dobra duša, ki je pogosto, včasih celo vsak dan črpala svojo dobroto od večne Dobrote. Prav zaradi tega so se tudi po fantovskih licih udrle solze, ko so dne 25. junija polagali njegovo telo k večnemu počitku v nov, svež grob.

Ivan, dopolnil si malo let, a dela tvoja so zrela za žetev, zato se raduj pri Onem, ki te je, kakor upamo, shranil pri sebi kot kleno zrno.

Bratje, vsak izmed nas pa mora biti dobra duša, kakor je bil naš rajni Ivan.

† Dijak Stanko Juvane.

Skoro nismo mogli verjeti, ko nas je 3. junija zadela nenadna vest, da našega Stankota ni več. Vsi, ki smo Te bliže poznali, smo bridko občutili, kako dobrega tovariša smo s Teboj izgubili. Skromen, tih in ponižen si prihajal h kongregacijskim sestankom, a kadarkoli je bilo treba, si z veseljem pomagal v kongregaciji. Kolikokrat si nas razveselil s svojim nastopom na odru! Kako dober in postrežljiv tovariš si nam bil na taborjenju! Kako si se zanimal za lepo knjigo in lepo pesem! A vsa hrepenenja in vse lepe načrte Ti je prekrizala smrt, ki Te je v cvetu 17 let iztrgala iz naše sreče.

Križanski kongreganisti

PREJELI SMO V OCENO:

Dr. A. Zupan: *Sentire cum Ecclesia* (Misli in čuti s Cerkvijo). Izdal in založil škofijski odbor KA za ljubljansko škofijo. Strani 20.

To malo, a vsebinsko zelo bogato knjižico vsem kongreganistom in kongregantinjam najtopleje priporočam. Berite jo počasi in premišljeno, stavek za stavkom, pa boste v vsaki vrstici našli misel, ki vam bo poživila spoštovanje in ljubezen do svete Cerkve. Čutili boste vso varnost in zatočišče, ki vam ga Cerkve nudi, spoznali boste potrebo po čim tesnejši zvezi z njo. Knjižica je tudi resen opomin vsem katoličanom (tudi nam!), »da gredo vase in se živo zavedo dolžnosti, ki jih imajo do nje« (str. 16). Vprašajmo se tudi mi: »Ali ne bi mi prišli dalje naprej, ako bi ves naš narod imel versko katoliško disciplino in bi zakonito izvoljeni vladi več zaupal ter jo pustil vladati, namesto da ji vedno vpada v besedo in dejanje?« (Str. 20.) Zato: *Sentire cum Ecclesia!* Tega pa nas uči ta knjižica. I. L.

P. F.: *Srečno pot!* Vesela knjižica o smrti. Štev. 1. Zbirke A »knjižice«. Izdaja Salez. inspektorat v Ljubljani, 1933.

Salezijanski redovniki so začeli izdajati zbirko knjižic, ki hočejo biti »duhovne, krepke, sveže, vesele in poljudne.« V zbirki A bodo izhajale v začetku vsakega meseca (to-rej 12 na leto) in bodo prinašale berivo za rast duhovnega življenja, v zbirki B pa bodo knjižice izhajale pred tretjo nedeljo v mesecu in obravnavale predvsem verska vprašanja. Cena je izredno nizka. — Prva knjižica zbirke A je knjižica o smrti. Govori nam o smrti v kratkih, živahno pisanih odstavkih. I. L.

Misijonski koledarček za mladino za leto 1934. Prinaša ljubke povestice in slike. V veselje bo ne samo mladim, ampak tudi odraslim. Zlasti gniljiva je povest »Peterčkov prvo in zadnje sv. obhajilo«. Nad vse šaljiva

je zgodbica »Za malega zamorčka malo preveč«. Priporočamo staršem in vzgojiteljem, da naroče koledarček. Pri 10 izvodih eden povrh. Naroča se pri Družbi sv. Petra Klaverja, Ljubljana, Metelkova ulica 1.

Studenec miru. Navodila za vredno pre-jemanje zakramentov sv. pokore in sv. Reš-njega Telesa. Spisal Lad. Pamer, S. J. Poslovenil Lovro Sedej, C. M. Ljubljana, 1933. Tiskala in založila Misijonska tiskarna, Domžale-Groblje. Str. 160. Cena Din 16. — Glavni del te knjižice (nad tri četrtine obsega) obravnava zakrament svete pokore. Prav natanko je obdelan del o izpraševanju vesti. Kdor izpraševanje vesti prav pojmuje kot sredstvo, s katerim človek res vedno globlje spoznava samega sebe, da odkrije v sebi tudi korenine grehov in napak, bo s pridom prečital te strani o grehih zoper božje in cerkvene zapovedi. Vsakemu pa bodo koristila poglavja o sv. obhajilu. Posebej naj omenim vrstice, ki priporočajo premišljevanje kot pripravo za sv. obhajilo. I. L.

Statistika udeležencev na zborovanju DMK v Mariboru 1933.

Ljubljana	89
Maribor	65
Št. Vid	31
Celje	30
Novo mesto	11
Murska Sobota	10
Ptuj	7
Celovec	4
Kočevje	4
Kranj	4
Veržej	2
Razni kraji	11

Skupno . . . 268 kongreganistov

Mohorjeva tiskarna v Celju F. Z. Z. O. Z.

izvršuje vsa tiskarska dela: knjige, časopise, uradne, trgovske, industrijske, društvene in zasebne tiskovine lično, točno in po nizkih cenah

Knjigoveznica

se priporoča za vsa v knjigoveško stroko spadajoča dela, kot vezanje vsakovrstnih knjig, revij itd.

Knjigarna

in trgovina s papirjem ter pisarniški potrebščini nudi veliko izbiro molitvenikov, šolskih, leposlovnih, znanstvenih in poslovnih knjig, papirja, šolskih zvezkov itd.

Mariborsko dijaštvo

kupuje vse potrebščine
in knjige v prodajalnah

Tiskarne sv. Cirila

Koroška cesta št. 5

Aleksandrova cesta št. 6

in

Valvazorjeva ulica št. 36

KNJIGE

ŠOLSKE IN VSE
DRUGE, DOMAČE
IN TUJE KUPITE V

**JUGOSLOVANSKI
KNJIGARNI**
V LJUBLJANI
(PRED ŠKOFIJO)

NOVA ZALOŽBA V LJUBLJANI

KONGRESNI TRG

Knjigarna — Pisarniške potrebščine

se priporoča pri nakupu
knjig, vseh vrst šolskih
in pisarniških potrebščin.
Ima v zalogi primerna
darila za vsako priliko.

Založba Cankarjevih in Finžgarje-
vih zbranih spisov in prvovrstnih
drugih izvirnih slovenskih knjig in
prevodov iz svetovne književnosti

Papir
šolske potrebščine
?

H. NIČMAN nasl.
Prodajalna Katoliškega
tiskovnega društva,
Ljubljana, Kopitarjeva 2

SALDA-KONTE
STRACE
JOURNALE
ŠOLSKE ZVEZKE
MAPE
ODJEMALNE KNJIŽICE
RISALNE BLOKE ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH

KNJIGOVEZNICA
JUGOSLOVANSKE TISKARNE

REG. Z. Z. O. Z.

V LJUBLJANI, KOPITARJEVA 6 II

KAR JE RES, JE RES!

Najlepše TISKOVINE, naj bodo že za
pisarniško porabo ali pa LITOGRA-
FIRANE ozir. tiskane v BAKROTISKU
za reklamne namene, prav tako tudi
KLIŠEJE za naše oglase nam dobavi

**JUGOSLOVANSKA TISKARNA
V LJUBLJANI**

Izvršitev je prvovrstna, material brez-
hiben, cene so umerjene, dobava točna.
Telefon 2992

JOSIP OLUP, LJUBLJANA

Trgovina z manufakturnim blagom, moško kon-
fekcijo in modnimi potrebščinami. Velika izbira
kamgarnov, sukna in hlačevine iz priznane
najboljših angleških, čeških in domačih tovarn.
Velika zaloga moških in deških oblek ter vsa-
kovratnega perila iz lastne tovarne Triglav.
Obleke in perilo se izdelujejo tudi po meri.

Trgovski prostori:

Stari trg št. 2, Pod Trančo št. 1 in Kolodvorska 8

MOJE NACELO JE:

dobro blago in najnižje cene

Priporoča se trgovina s
papirjem, devocionalijami
in šolskimi potrebščinami

ANTON SFILIGOJ

Ljubljana, Sv. Petra cesta 2

Ure, zlatnina,
optični
predmeti

LUKA VILHAR, urar
Ljubljana, Sv. Petra c. 36

